

Till Nordiska rådet

5 september 2017

Följebrev: Ministerrådsförslag om nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030

Härmed översänds till behandling på Nordiska rådets session 2017 ministerrådsförslaget "Generation 2030 – Nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030".

Med vänlig hälsning
Nordiska ministerrådet

Frank Bakke-Jensen
Samarbetsminister
Ordförande för MR-SAM 2017

Dagfinn Høybråten
Generalsekreterare
Nordiska ministerrådet

Ministerrådsförslag till Nordiska rådet om ett nytt program för genomförandet av Agenda 2030

1. Sammanfattning

Saken gäller ett ministerrådsförslag från de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) till Nordiska rådets session 2017 angående etablerandet av ett nytt program för genomförandet av Agenda 2030 inom ramen för Nordiska ministerrådet. Programmet bidrar även till att förverkliga Nordiska ministerrådets existerande hållbarhetsstrategi "Ett gott liv i ett hållbart Norden". Programmet går under namnet "Generation 2030 – Nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030" och förväntas ha en samlad budget på ca 12,9 MDKK i programperioden 2017-2020 (budgetpost 1-0460, Hållbar utveckling).

2. Bakgrund

Alla nordiska länder har förpliktigt sig till att genomföra Agenda 2030 och de tillhörande 17 globala målen, som blev godkända av Förenta Nationerna i september 2015. MR-SAM bad i mars 2016 Nordiska ministerrådet att utarbeta ett förslag till ett nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030 inom ramen för Nordiska ministerrådet.

Förslaget baserar sig på kartläggningen *Sustainable Development Action – the Nordic Way*¹ som genomfördes i 2016 av Gaia Consulting Ltd och Stockholm Environment Institute på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Programförslaget har därefter vidareutvecklats av Nordiska ministerrådets sekretariat i samråd med den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling (rådgivande organ under NSK/MR-SAM) bestående av nationella experter. Under våren 2017 har höringsprocesser genomförts både av samtliga ministerråd inom ramen för Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet samt civilsamfundsaktörer i Norden. Svaren från dessa höringsprocesser har tagits i beaktande i det slutliga förslaget. Programförslaget "Generation 2030 – Nordiskt program för genomförandet av Agenda 2030" behandlades och godkändes av MR-SAM 5 september 2017. Programmet läggs nu fram som ett ministerrådsförslag till Nordiska rådet.

Programmet "Generation 2030" bidrar till att förverkliga Agenda 2030, samtidigt som det bidrar till att förverkliga Nordiska ministerrådets hållbarhetsstrategi "Ett gott liv i ett hållbart Norden" (2013).² Programmet ska betraktas som ett förenande led mellan den nordiska hållbarhetsstrategin och Agenda 2030, där arbetet med Agenda 2030 direkt bidrar till att hållbarhetsstrategin förverkligas och omvänt.

¹ [Sustainable Development Action – The Nordic Way \(2017\)](#)

² [Den nordiska strategin för hållbar utveckling "Ett gott liv i ett hållbart Norden"](#).

En av programmets största ambitioner är att NMR som helhet ska arbeta för genomförandet av Agenda 2030 och alla 17 globala mål. Inom ramen för programmet föreslås dock att NMR som organisation dessutom ska fokusera särskilt på sådana områden som är speciellt utmanande för Norden. Därför föreslås också att programmet har ett särskilt fokus på tematiken "Hållbar konsumtion och produktion". Denna tematik har i kartläggnings- och höringsprocesserna definierats både som en stor gemensam utmaning för Norden, samtidigt som den tematiskt spänner över flera av de globala målen. Nordiska ministerrådet har också en stark tematisk bas att arbeta vidare ifrån på detta område.

3. Förslag

MR-SAM framlägger på Nordiska rådets session 2017 ett ministerrådsförslag om att igångsätta ett program i tidsperioden 2017 – 2020 för genomförandet av Agenda 2030 inom ramen för det nordiska samarbetet. Programförslaget i sin helhet finns bifogat som bilaga 1.

Syftet med programmet "Generation 2030" är att:

-) bidra till att stärka och bygga vidare på genomförandet av Agenda 2030 inom Nordiska ministerrådet som helhet och främja nordiskt samarbete för hållbar utveckling
-) lägga fokus på sådana tematiker som kräver särskild uppmärksamhet i Norden för att de nordiska länderna ska uppnå de globala målen
-) identifiera möjligheter för kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hållbar utveckling, engagera relevanta målgrupper i arbetet och bidra till politisk diskussion kring genomförandet av Agenda 2030 i Norden
-) skapa möjligheter för ländernas regeringar att utbyta kunskaper och erfarenheter om metoder för att arbeta med Agenda 2030 i hela dess omfattning över policy- och departementsgränser
-) bidra till en internationell dialog utifrån nordiska erfarenheter kring genomförandet av Agenda 2030

Programmet har inte som syfte eller målsättning att samordna nationellt genomförande, men att bidra till genomförandet av Agenda 2030 inom ramen för Nordiska ministerrådet. Programmet innefattar heller inte ett biståndsperspektiv, i och med att detta inte är en del av Nordiska ministerrådets mandat.

4. Konsekvensanalyser för: barn & unga, jämställdhet och hållbar utveckling

Barn och unga har definierats som en särskilt viktig målgrupp för programmet i och med att arbetet med Agenda 2030, och hållbar utveckling generellt, handlar om utveckling som tillgodoser dagens behov, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Barn och unga ses både som en målgrupp och

en viktig aktörgrupp som ska involveras och engageras inom ramen för programmet och arbetet med Agenda 2030 i Norden. Detta återspeglas också i programmets namn "Generation 2030".

Programmet ska även genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, vilket synliggörs både i programmets insatser och målsättningar. Arbetet med det globala målet 5 (jämställdhet) nämns också som en viktig del av programmet. Utifrån programmets målsättningar och insatser är förväntningen att programmet kommer att ta hänsyn till flickor och pojkar, kvinnor och män på ett genomgående sätt i alla programmets insatser, med syfte att främja jämställdhet inom programmets alla områden.

5. Samarbetet/organisering

Programmets styrning är placerad på de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM), samt nordiska samarbetskommittén (NSK). Frågor som berör det tematiska fokusområdet för programmet ska även förankras med andra relevanta ministerråd.

Programmet drivs av Nordiska ministerrådets sekretariat. Enskilda projekt inom ramen för programmet kan placeras på externa förvaltningsorgan.

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling fungerar som programmets styrgrupp och ger rekommendationer om beslut till NSK/MR-SAM. Expertgruppen möts en till två gånger per år för att diskutera planerna inför inkommande verksamhetsår, samt för att ge ev. rekommendationer kring ministerrådets uppföljning av programmet.

Programperioden är fastställd av MR-SAM till 2017-2020. I och med att Agenda 2030 sträcker sig fram till år 2030, är det dock en uttalad ambition för programmet att lägga en grund för ett vidare arbete också efter programperioden, så att programmet kan förlängas eller förnyas efter en utvärdering av arbetssättet.

6. Budget/Resursmässiga konsekvenser

MR-SAM har fattat ett principbeslut om att allokera största delen av medlen för hållbar utveckling (totalbudget ca 3 MDKK per år) till programmet i den föreslagna programperioden 2017-2020. Tillsammans med de medel som MR-SAM allokerade till programmets grundbeviljning i 2016, förväntas programmets totala medel uppgå till ca 12,9 MDKK fram till utgången av år 2020.

Medlen härstammar från budgetpost 1-0460 (Hållbar utveckling) och utgör således inte en ny budgetpost inom NMR. Tidigare år har medlen primärt använts till att finansiera enskilda tvärsektoriella samarbetsprojekt mellan två eller flera ministerråd, med syfte att bidra till implementeringen av den nordiska hållbarhetsstrategin.

Program

"Generation 2030"

**Nordiskt program
för genomförandet av Agenda 2030**

Godkänt av MR-SAM 5 september 2017

Innehåll

Viljedeklaration från de nordiska samarbetsministrarna

Bakgrund

- i. Programdokument
 - 1. Inledning och syfte
 - 2. Insatser i tidsperioden 2017-2020
 - 3. Målsättningar för programmet
 - 4. Avgränsning
 - 5. Prioriterat tema för programmet
 - 6. Finansiering
 - 7. Organisering av programmet
 - 8. Rapportering
 - 9. Kommunikation
 - 10. Målgrupper
 - 11. Genomförande
 - 12. Utvärdering

Viljedeklaration fra de nordiske samarbejdsministre

Vi, de nordiske samarbejdsministre fra Norge, Sverige, Danmark, Finland, Island, Færøerne, Grønland og Åland:

1. Understreger at verdenssamfundet har en fælles opgave i aktivt og oprigtigt at arbejde mod virkeliggørelsen af verdensmålene. Tidsrammen for arbejdet er knap – på kort tid skal verdens nationer tage afgørende skridt mod en bæredygtig fremtid som muliggør et godt liv både for nuværende og kommende generationer. For at lykkes kræves samarbejde.

2. Anerkender at Nordisk Ministerråds virksomhed allerede i stor grad bidrager til realiseringen af Agenda 2030 samt at den nuværende nordiske bæredygtighedsstrategi "Et godt liv i et holdbart Norden" er i linje med Agenda 2030.

3. Beslutter at lancere programmet "Generation 2030" for at styrke og accelererer gennemførelsen af Agenda 2030 i det nordiske samarbejde. Programmet skal bidrage til at fremme vidensdeling og samarbejde mellem de nordiske lande for Agenda 2030 som helhed, særligt hvor landene har de største fælles udfordringer, og bygge videre på det omfattende arbejde Nordisk Ministerråd allerede gør omkring bæredygtig udvikling.

4. Bekræfter engagementet til integrering af bæredygtighed i Nordisk Ministerråds virksomhed som vedtaget i strategien "Et godt liv i et holdbart Norden".

5. Fremhæver at "Generation 2030" tager højde for at skabe nordisk merværdi og synergi med igangværende indsats og projekter indenfor nordisk ministerråd, herunder særligt statsministerinitiativet "Nordic Solutions to Global Challenges".

6. Understreger at børn og unge, som agenter for forandring, har en afgørende rolle for gennemførelsen af Agenda 2030 samt at der lægges vægt på aktivt at arbejde for en mere bæredygtig fremtid for dagens børn og unge, og at børn og unge derfor skal engageres som en særlig vigtig aktørgruppe i arbejdet med Agenda 2030 i Norden.

Bakgrund

Förenta Nationerna godkände Agenda 2030 med dess 17 globala mål (Sustainable Development Goals) och 169 undermålsättningar i september 2015. Alla nordiska länder har förpliktigt sig att genomföra agendan också på hemmaplan. De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) godkände den 5 september 2017 detta programdokument kring nordiskt samarbete för genomförandet av Agenda 2030 i tidsperioden 2017-2020.

Programmet är baserat på kartläggningen *Sustainable Development Action – the Nordic Way* som genomfördes i 2016 av Gaia Consulting Ltd och Stockholm Environment Institute på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Programmet har därefter vidareutvecklats av Nordiska ministerrådets sekretariat i samråd med en nordisk expertgrupp för hållbar utveckling bestående av nationella experter. Under våren 2017 genomfördes höringsprocesser både av samtliga ministerråd inom ramen för Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet samt civilsamsfundsaktörer i Norden. Detta program är ett resultat av dessa kartläggnings- och höringsprocesser.

På uppdrag av Nordiska ministerrådet genomförde också tankesmedjan Sustainia i april 2017 analysen *Bumps on the Road to 2030*, med syfte att skapa diskussion kring hur långt Norden kommit i förhållande till genomförandet av alla 17 globala mål. Analysen har, tillsammans med ovannämnda höringsprocesser, fungerat som grundlag för förslaget kring tematiskt fokus för programmet.

I. Programdokument

1. Inledning och syfte

Programmet "Generation 2030" bidrar till att förverkliga Agenda 2030, samtidigt som det bidrar till att förverkliga Nordiska ministerrådets hållbarhetsstrategi "Ett gott liv i ett hållbart Norden" (2013).¹ Programmet ska betraktas som ett förenande led mellan hållbarhetsstrategin och Agenda 2030, där arbetet med Agenda 2030 direkt bidrar till att hållbarhetsstrategin förverkligas och omvänt.

Programmet bygger på de tre ömsesidigt beroende dimensionerna inom hållbar utveckling: den *ekonomiska*, den *sociala* och den *ekologiska*. Programmet bygger även på den grundläggande principen om att ingen ska lämnas utanför² och mänskliga rättigheter i enlighet med Agenda 2030. I enlighet med den nordiska hållbarhetsstrategin betonas också kulturens roll som betydelsefull för det nordiska arbetet med hållbar utveckling

Programmet ska inom Nordiska ministerrådets verksamhetsområden bidra till att stärka och bygga vidare på genomförandet av Agenda 2030 inom alla ministerråd och främja nordiskt samarbete för hållbar utveckling. Nordiska ministerrådet ska inom ramen för programmet arbeta med Agenda 2030 som helhet, men ha fokus på sådana områden som kräver särskild uppmärksamhet i Norden. För tidsperioden 2017-2020 har temat "hållbar konsumtion och produktion" definierats som ett tema som kräver särskild uppmärksamhet i Norden. Arbetet med temat förutsätter tvärsektorielt samarbete inom ramen för Nordiska ministerrådet.

Programmet ska identifiera möjligheter för kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hållbar utveckling, engagera relevanta målgrupper i arbetet och bidra till politisk diskussion kring genomförandet av Agenda 2030 i Norden. Programmet ska skapa möjligheter för ländernas regeringar att utbyta kunskaper och erfarenheter om metoder för att arbeta med Agenda 2030 i hela dess omfattning över policy- och departementsgränser. Programmet ska även, där det är relevant, bidra till en internationell dialog utifrån nordiska erfarenheter kring genomförandet av Agenda 2030. Programmet lägger särskild vikt på att involvera och engagera nordiska ungdomar, vilket också återspeglas i programmets namn "Generation 2030".

Programperioden är fastställd av MR-SAM till 2017-2020. I och med att Agenda 2030 sträcker sig fram till år 2030, är det dock en uttalad ambition för programmet att lägga en grund för ett vidare arbete också efter programperioden, så att programmet kan förlängas eller förnyas efter en utvärdering av arbetssättet.

¹ Den nordiska strategin för hållbar utveckling "[Ett gott liv i ett hållbart Norden](#)".

² Principen om "Leave No One Behind"

2. Insatser i tidsperioden 2017-2020

För alla insatser gäller att följande element är genomgående:

-) Särskild fokus på det prioriterade temat "Hållbar konsumtion och produktion" (se kapitel 4)
-) Särskild fokus på inkludering av unga
-) Integrering av ett jämställdhetsperspektiv

Följande insatser ingår i programmet:

- 1) *Säkra att Nordiska ministerrådets arbete bidrar till genomförandet av Agenda 2030 genom politisk fokus och relevanta projekt*
 - i. Engagera alla ministerråd i arbetet med Agenda 2030
 - ii. Stärka nordiskt samarbete kring prioriterat tema
 - iii. Bidra med analyser kring arbetet med Agenda 2030 i Norden
 - iv. Inkludera Agenda 2030 i relevanta styrdokument³ inom Nordiska ministerrådet
 - v. Inkludera Agenda 2030 i Nordiska ministerrådets budget- och projektstyrning
- 2) *Bidra till engagemang och kunskapsdelning kring Agenda 2030 i Norden*
 - i. Möjliggöra kunskapsdelning och metodutveckling mellan de nordiska länderna kring nationellt genomförande av Agenda 2030
 - ii. Bidra till att engagera nordiska ungdomar i arbetet med Agenda 2030 i Norden
 - iii. Bidra till att engagera näringslivet i arbetet med Agenda 2030 i Norden
 - iv. Främja samarbete mellan nordiska civilsamfundsorganisationer kring Agenda 2030
 - v. Bidra till kunskapsdelning mellan nordiska kommuner och regioner
- 3) *Synliggöra Nordiska ministerrådets arbete med 2030 i Norden och internationellt*
 - i. Lyfta fram Nordiska ministerrådets arbete med Agenda 2030 inom existerande kommunikationskanaler och arenor som Nordiska ministerrådet engagerar sig i
 - ii. Ta fram förslag på nya kommunikationsinsatser som kan stärka synligheten av Nordiska ministerrådets arbete med Agenda 2030 som helhet
 - iii. Närvara på relevanta internationella arenor där Agenda 2030, eller tematiskt relevanta ämnen diskuteras

3. Målsättningar för programmet

Vid utgången av programperioden (december 2020) förväntas programmet ha uppnått följande resultat:

-) Nordiska ministerrådet som organisation arbetar med Agendan som helhet, men med vikt på sådana globala mål som kräver särskild fokus i Norden
-) Samtliga ministerråd inom ramen för Nordiska ministerrådet har tagit steg för att säkra att verksamheten är i linje med Agenda 2030 och följer regelbundet upp på agendans genomförande
-) Nordiska ministerrådet har bidragit med relevanta analyser, samt metod- och kunskapsutveckling kring genomförandet av de globala målen i Norden
-) Nordiska ministerrådet har igångsatt konkreta initiativ inom de olika ministerråden, där det är relevant och skapar nordiskt mervärde i genomförandet av de globala målen

³ Härunder relevanta strategier, samarbetsprogram, sektorprogram, handböcker, beviljningsbrev, riktninglinjer och liknande styrdokument.

- J Nordiska ministerrådet har bidragit till kunskapsutbyte och engagemang bland relevanta nationella och nordiska aktörer, så som politiker och tjänstemän, nordiska forskare, privata sektorn, kommunerna och civilsamfundsorganisationer
- J Nordiska ministerrådet har initierat verksamhet med särskild vikt på att engagera nordiska ungdomar i arbetet med Agenda 2030
- J Nordiska ministerrådet har initierat en kommunikationsstrategi kring Agenda 2030, för att synliggöra det nordiska arbetet och väcka engagemang kring Agenda 2030 i Norden
- J Nordiska ministerrådet har analyserat hur ministerrådets strategier och styrdokument bidrar till att Agenda 2030 genomförs inom ramen för det nordiska samarbetet, samt gjort ev. justeringar i dessa
- J Nordiska ministerrådet har säkrat att projekt- och program som initieras inom alla verksamhetsområden bidrar till genomförandet av de globala målen
- J Nordiska ministerrådet har genomfört programmet med ett genomgående jämställdhetsperspektiv

4. Hållbar konsumtion och produktion som prioriterat tema för programmet 2017-2020

Programmet syftar till att bidra till genomförandet av Agenda 2030 som helhet, men kommer att fokusera på sådana områden som är särskilt utmanande för att uppnå de globala målen i Norden. De kartläggningar, analyser och höringar som utförts i förberedelse av detta program pekar på ett särskilt behov och engagemang i Norden för att arbeta med temat "Hållbar konsumtion och produktion", som har kopplingar till ett brett spektrum av mål inom Agenda 2030, särskilt det globala målet 12.⁴ Höringsprocessen som utförts inom ramen för Nordiska ministerrådet under våren 2017 pekar även på att de olika ministerråden har goda förutsättningar att arbeta med tematiken och omfattande existerande erfarenheter som man kan bygga vidare på. Arbeta med hållbar konsumtion och produktion är också väl i linje med den nordiska hållbarhetsstrategins kapitel 5. "Hållbart nyttjande av jordens resurser", och härunder specifikt målsättningen om hållbar konsumtion och produktion.⁵

Under programperioden 2017-2020 har MR-SAM därför beslutat att lägga ett särskilt fokus på temat "Hållbar konsumtion och produktion" och den motsvarande målsättningen om hållbar konsumtion och produktion i den Nordiska strategin för hållbar utveckling. Det tematiska fokusområdet för det nordiska programmet betyder att programmets olika insatser ska ha, där det är relevant, ett särskilt fokus på att dessa mål uppnås i Norden. Dessutom bör de insatser som sätts igång inom ramen för programmet även ta hänsyn till målens globala karaktär, så att insatserna i så lång utsträckning som möjligt bidrar till hållbarhet också utanför Norden. Inom ramen för temat bör man ta särskild hänsyn till globala värdekedjor och andra frågor som har effekter långt över Nordens gränser.⁶

Det är viktigt att betona att de globala målen är odelbara och utformade på ett integrerat sätt, vilket betyder att arbete med ett mål både kan och bör bidra till att andra mål uppnås. Arbetet med temat "hållbar konsumtion och produktion" bör därför utöver mål 12 även ta utgångspunkt i andra relevanta globala mål så som mål 5 (jämställdhet), mål 6 (vatten), 7 (hållbar energi), mål 8 (arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), 13 (klimat), 14 (hav och marina resurser), och 15 (ekosystem och biologisk mångfald). Dessutom ses mål 17 (stärkt genomfö-

⁴ Se ministerrådets analys av kopplingar mellan SDG 12 och de 17 globala mål som helhet

⁵ Den nordiska strategin för hållbar utveckling "Ett gott liv i ett hållbart Norden", se s. 22.

⁶ Se ministerrådets analys av kopplingar mellan SDG 12 och de 17 globala mål som helhet

rande och partnerskap) som ett sätt att arbeta tvärssektoriellt med tematiken inom ramen för det nordiska samarbetet.

5. Avgränsning

Programmet har inte som syfte eller målsättning att samordna nationellt genomförande, men att bidra till genomförandet av Agenda 2030 inom ramen för Nordiska ministerrådet. Programmet innefattar heller inte ett biståndsperspektiv, i och med att detta inte är en del av Nordiska ministerrådets mandat.

6. Finansiering

MR-SAM har fattat ett principbeslut om att allokera största delen av medlen för hållbar utveckling (totalbudget ca 3 MDKK per år) till programmet i programperioden 2017-2020. Tillsammans med de medel som MR-SAM allokerade till programmets grundbeviljning i 2016, förväntas programmets totala medel uppgå till ca 12,9 MDKK fram till år 2020. Se tabell 1.

Tabell 1.

Totala mängden medel för 2030-programmet från budgetpost 1-0460	
kr. 1.000.000	Medel till grundbeviljning i 2016
kr. 2.900.000	Medel till grundbeviljning i 2017
kr. 3.000.000	Förväntat 2018
kr. 3.000.000	Förväntat 2019
kr. 3.000.000	Förväntat 2020
kr. 12.900.000	Förväntat totalt för hela programperioden (2017-2020)*
	*Medel kan tillkomma från andra finansieringskällor inom NMR

Användningen av medlen från budgetpost 1-0460 beslutas årligen av NSK/MR-SAM utifrån generalsekretärens förslag, baserat på rekommendationerna för den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling. Medlen används som utgångspunkt till sådana aktiviteter som säkrar programmets totala framdrift, men kan också användas till medfinansiering av programrelaterade insatser tillsammans med NMR:s facksektorer.

7. Organisering av programmet

Programmets styrning är placerad på de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM), samt nordiska samarbetskommittén (NSK). Frågor som berör det tematiska fokusområdet för programmet ska även förankras med andra relevanta ministerråd.

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling fungerar som programmets styrgrupp och ger rekommendationer om beslut till NSK/MR-SAM. Expertgruppen möts en till två gånger per år för att diskutera planerna inför inkommande verksamhetsår, samt för att ge ev. rekommendationer kring ministerrådets uppföljning av programmet. Expertgruppen stärker sin roll som ett forum för kunskapsdelning mellan de nordiska regeringarna, och utbyter aktivt kunskaper och erfarenheter om metoder för att arbeta med Agenda 2030 nationellt. Expertgruppens mandat godkänns separat av NSK/MR-SAM.

För att ge programstyrningen den flexibilitet som är nödvändig, föreslås även att MR-SAM ger generalsekretären i mandat att genomföra ev. nödvändiga justeringar i programmet. I enlighet med generalsekretärens nuvarande befogenheter, kan generalsekretären besluta om upp till 1 MDKK inom budgetpost 1-0460 (Hållbar utveckling). Likt tidigare praxis, ska denna befogenhet dock utnyttjas endast undantagsvis i tillfällen som

kräver snabb handling, eller i tillfällen där beslutet är otvetydigt i linje med de ramar som godkänts för programmet. Som utgångspunkt ska expertgruppen höras kring alla större beslut som berör programmet (beslut som överskrider **100 000 DKK**), varefter det formella beslutet fattas av NSK/MR-SAM.

Programmet drivs av Nordiska ministerrådets sekretariat. Enskilda projekt inom ramen för programmet kan placeras på externa förvaltningsorgan.

Programmet ska genomsyras av ett barn- och ungdoms- och ett jämställdhetsperspektiv. Som ett led i detta arbete, utses två ungdomsrepresentanter till expertgruppen. Ungdomsrepresentanterna utses av den nordiska barn- och ungdomskommittéen (NORDBUK) på begäran av NSK.

För att garantera en fortlöpande hög kvalitet av programmet, etableras en följeforskningsfunktion, där en eller flera nordisk forskare får i uppdrag att kontinuerligt följa programmets framdrift, samt komma med förslag till expertgruppen kring det vidare arbetet. Följeforskaren bör även följa upp på att ett barn-, ungdoms- och jämställdhetsperspektiv inkluderats i programmet.

8. Rapportering

Ministerrådet rapporterar en gång per år till MR-SAM kring framdriften i detta program. I samband med rapporteringen bereds ministerrådets sektorer rapportera kring sektorns arbete med hållbar utveckling, härunder hur man bidragit till att genomföra Agenda **2030** och den nordiska hållbarhetsstrategin inom det egna verksamhetsområdet. Denna rapportering ersätter den tidigare årliga hållbarhetsredogörelsen. Vartannat år framläggs en rapportering även till Nordiska rådet. Första rapporteringen till Nordiska rådet utförs i **2018**, sedan i **2020**.

9. Kommunikation

Kommunikation är prioriterat inom programmet i och med att flera av programmets insatser syftar till att engagera, involvera och inspirera olika målgrupper till att arbeta för genomförandet av Agenda **2030** i Norden.

Som utgångspunkt reserveras ca **10 %** av programmets medel för kommunikation. En separat kommunikationsplan utarbetas för initiativet som helhet. Kommunikationsplanen ska bygga på existerande kommunikationsarbete inom det nordiska samarbetet, samtidigt som man också ska utveckla nya och innovativa kommunikationsmetoder som engagerar de nordiska medborgarna.

De överordnade kommunikationsmålen kan beskrivas som följande:

1. Engagera nordiska medborgare, särskilt ungdomar, och synliggöra deras möjligheter att bidra till hållbar utveckling
2. Bidra till en politisk diskussion kring genomförandet av Agenda **2030** i Norden
3. Synliggöra Norden som en ledande region för hållbar utveckling, där man kontinuerligt arbetar för att uppnå ännu större hållbarhet
4. Synliggöra nordiska hållbarhetslösningar och Nordiska ministerrådets arbete (både internt i Norden och utanför Norden)

Av dessa ska en särskild tyngd ligga på kommunikationsmål **1** och **2**.

10. Målgrupper

Inom ramen för Nordiska ministerrådet riktar sig programmet till hela organisationen. Alla ministerråd och underliggande ämbetsmannakommittéer, institutioner, grupper och liknande förväntas bli engagerade i arbetet med Agenda 2030 inom sina egna verksamhetsområden. Därutöver engageras vissa specifikt kring programmets tematiskt prioriterade områden.

Utanför ramen för Nordiska ministerrådets formella struktur, riktar sig programmet till dem som arbetar med genomförandet av Agenda 2030 i Norden nationellt inom de nordiska regeringarna, kommunerna, forskningsmiljöerna eller i civilsamfunden. Programmet riktar sig till dessa genom möjligheter för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, men även genom möjligheter att driva gemensamma projekt. Nordiska näringslivet förväntas primärt bli engagerade kring det prioriterade temat för programmet.

Programmet ser nordiska barn och unga som en särskilt viktig målgrupp, som både ska involveras och engageras i arbetet med Agenda 2030.

11. Genomförande

Programmet godkändes av MR-SAM den 5 september 2017. Efter godkännandet initieras den administrativa och innehållsmässiga planeringen av de föreslagna insatserna. Eventuella justeringar görs efter Nordiska rådets behandling i november 2017. Programmet drivs fram till utgången av år 2020.

12. Utvärdering

En halvtidsutvärdering genomförs våren 2019, med syfte att synliggöra ev. justeringsbehov, samt för att inleda en diskussion om programmets förutsättningar att fortsätta efter år 2020. En slututvärdering utförs vid utgången av programperioden.